

FICE
Nevelő Otthonok Nemzetközi
Szövetsége
Magyarországi Egyesülete

BŰNMEGELŐZÉSI TÁBOR

A Nevelőotthonok Nemzetközi Szövetsége Magyarországi Egyesülete az EMMI támogatásával, idén először bűnmegelőzési táborot szervezett, mely 2015 augusztusában a Csillebérci Szabadidő Központban valósult meg.

A táborban 20 gyermek vehetett részt, akik az ország különböző pontjain működő gyermekotthonokból érkeztek.

Így voltak soproni, győri, debreceni és budapesti fiatalok, akik az egy hét alatt a hasonló életkor és élethelyzet miatt, valamint a közös élmények hatására összekovácsolódtak.

A tábor kiemelt célja a bűnelkövetés és áldozattá válás szempontjából kiemelten veszélyeztetett 13-15 éves korosztály áldozattá és bűnelkövetővé válásának megelő-

zése, és a normaszegéssel járó társadalmi hátrányok csökkentése.

A kitűzött célok elérése érdekében nagy hangsúlyt fektettünk a programok összeállítása során a gyermekek közérzetének javítására, integrációs esélyeik növelésére, a szabadidő hasznos eltöltésére, közösségformálásra és csapaterítésre, valamint konfliktuskezelési stratégiák elsajátítására.

Szabó Katalin

„Kis lépés egy embernek, de nagy lépés az emberiségnek.”

Niel Amstrong

PROGRAMOK

Magyar Vöröskereszt
MBT — Élménypedagógia
Bográcsozás
Tököl - Börtönlátogatás
Kalandpark
TOC — Önvédelmi oktatás
Kerekasztal beszélgetés
Internet biztonság
Locked kiszabadulós játék
Konfliktuskezelés
János-hegyi túra
Kutyás bemutató

MÓDSZERTAN

A programok összeállítása során az elsődleges célunk a megszokott, a gyermekek és a felnőttek által jól ismert bűnmegelőzési előadások háttérbe szorítása volt.

Helyettük indirekt, alternatív módszereket, újszerű prevenciós technikákat kerestünk, s építettünk be a táborba.

S annak ellenére, hogy a fiatalok átlátják, miként kötődik a bűnmegelőzéshez az adott tevékenység, mégsem érzik tanulásnak, óvintésnek, sokkal inkább élvezettel vetik bele magukat az újdonságokba.

Így kiemelten bemutatókkal, önvédelmi ismeretek elsajátításával, filmklubbal, interaktív játékokkal, valamint sport útján szólítottuk meg a résztvevőket.

És hogy miért is fontos ez? Miért lényeges kerülni a direkt tanítást, főként a kamaszkor idején? Lehetőséges, evidensnek tűnik, mégis sokszor és sokan elfelejtik, miről is szól a lázadások kora.

Nem szerettük volna vonzónak beállítani a bűnözői létet, nem szándékoztunk a kábítószeres világából szemelvényeket megismertetni a gyerekekkel.

Nem is csak azért, mert úgy gondoljuk, hogy a tabu majd vonzza a hallgatóságot, inkább attól tartunk, a fiatalok tudása e tekintetben messze túlnő az oktatón.

Így nem vesződünk informatív jellegű előadások szervezésével, a tanulás egy magasabb fokának elérése volt a cél. A mesterkélt szituációk által az internalizáció, azaz a belsővé tétel a mozgatórugója a tábornak. A továbbiakban a táborban alkalmazott módszerek következnek.

Élményközpontúság és csapatépítés:

A Bűnmegelőzési Tanács által tartott program, a Locked ház, valamint a Kutyas bemutató kapcsán is teret kapott, ami hozzásegíti a résztvevőket, hogy a tapasztalat, az új tudás személyessé váljon, s könnyebben beépüljön a személyiségbe.

Közös produktum:

Az együtt elért eredmények, a valahová tartozás érzés erősítése kiemelt szerepet kapott szinte minden programban.

Egyéni szereplés, önismeret:

A konfliktuskezelés közvetlenül érintette az önismeret fejlesztését, de a tábori lakók minden nap újabb oldalukat ismerhették meg a kihívások által.

Némi elrettentés:

A tököli börtönlátogatásnak nem titkolt szándéka volt a bűnelkövető életmód következményének megmutatása. Amellett, hogy a táborozók saját korukbeli fiatalokkal is találkozhattak izolált környezetben, azt is konstatálták, hogy a bulvársajtóban felreppent hírek meglehetősen torz képet mutatnak az elítéltek világáról. Közel sem olyan kényelmes, komfortos, plazma tévés milióban élik mindennapjaikat a rabok, mint azt ők gondolták. Sőt még iskolába is jártak, vagy dolgoztak.

ÉLMÉNYPEDAGÓGIA

Németországban és Ausztriában már évekre visszamenő múltja van a bűnmegelőzésben az élménypedagógia módszerének.

A projekteket végigkísérő pszichológusok szerint ez az eddigi legsikeresebb megközelítési mód, amivel valaha is megpróbáltak hatni a fiatalokra. Magyarországon a Szegei Rendőrkapitányság tematikus programjaiban találkozhattunk először élménypedagógiás foglalkozásokkal.

A korábbi próbálkozások, a különböző prevenciós kezdeményezések, mely középpontjában az elrettenítés állt, nem bizonyult elég hatékonynak.

„A konstruktivizmussal kapcsolódik össze leginkább annak határozott kimondása, hogy a tanulás nem a készen kapott tudás passzív befogadása, elsajátítása, hanem a tudás a környezettel való interakció révén jön létre, 'konstruálódik' meg.”

Csapó Benő

A tudományos alapokon nyugvó, tényeket közlő, felvilágosító előadások inkább a figyelemfelkeltést szolgálják, mintsem a megelőzést.

Ebben az életkorban minden, amit tiltanak izgalmasnak számít, s még vonzóbbá teszi a drogokat és a deviáns viselkedést. Továbbá a kábítószer káros hatásairól, valamint a bűnözés következményeiről a tizenévesnek meglehetősen széleskörű tudása van, ám a serdülő figyelmen kívül hagy minden olyan információt, mely ellentmond izgalomkeresési vágyának, lázadó viselkedésének.

A serdülőkor a változások kora, ilyenkor még személyiségük éret-

len, annak formálásához, megerősítéséhez kapaszkodókat és biztonságot keresnek. Sajnos nem minden esetben tud a hagyományos szocializációs közeg megfelelő viselkedésmintákat és biztos hátteret nyújtani számukra. Egyre szűkül azon lehetőségek száma is, melyek megfelelő támaszt tudnának nyújtani az erkölcsi normák kialakítására, a társadalomba való beilleszkedés előmozdítására. Holott ez az az időszak, amikor leginkább lehet hatni a felnövekvő nemzedék gondolkodásmódjára, világhoz való hozzáállására, kapcsolataira és életszemléletére. Ha hiányzik a támogató családi háttér, megfelelő értékrend híján az ifjúsági szubkultúrában keresik identitásukat, s gyakran alkoholt, majd kábítószert fogyasztanak, s könnyen belevihetők számukra csak kisebb szabályszegésnek minősülő bűncselekmény elkövetésébe.

Számos vizsgálat alátámasztja azt a megállapítást, hogy azok a serdülők kevésbé veszélyeztetettek, akik jól érzik magukat a környezetükben. Magabiztosabbak, kiegyensúlyozottabbak, sikeresebbek, kevesebb alkoholt és drogot fogyasztanak, általában nem dohányoznak, nem válnak bűnelkövetővé vagy áldozattá.

Az élménypedagógia alapelve, hogy a fiatalokat arra kell megtanítani, hogy hogyan érezhetik jól magukat. Olyan feladatokat kell számukra adni, ami kihívást jelent és folyamatosan próbára teszi a képességeiket.

Az élmény eszköz, mely számos szokatlan helyzet átélését és hasznos tanulságok levonását teszi lehetővé. Az így megszerzett tapasztalatok hozzájárulnak a kamaszok személyiségének fejlődéséhez, mentális képességeik javulásához és a csapatmunka megismeréséhez.

Az élménypedagógia hozzásegíti a kamaszokat ahhoz, hogy figyelmüket társaikra és saját maguk megismerésére irányítsák, ennek köszönhetően nyitottabbak lesznek új és valós élmények keresésére. Hatására egyre fontosabbá válnak az emberi kapcsolatok, a szolidaritás, az összetartás és az empátia.

Az eddigi eredmények alapján bizonyonható, hogy az élménypedagógia jó hatással van a fiatalok kommunikációs képességeire, a kooperációra, az önérvényesítő készségeik fejlesztésére és a tolerancia erősítésére. A közösen átélt sikerélmény, vagy éppen kudarc megtapasztalása és a személyes felelősségvállalás hozzájárul az egészséges énkép kialakulásához. Fontos aspektusa a módszernek a feladatok közös értékelése, a lezáró reflexiók, mely során a résztvevők felelevenítik a történeteket, megosztják egymással a személyes élményeket, ezáltal tudatosítják magukban az új tapasztalatokat.

Az élménypedagógia alapja, hogy indirekt módon közvetít pozitív értékrendet a fiatalság felé. A látványos szabadság nagyban növeli a módszer hatékonyságát. Azt nyújtja a serdülőknek, amire ebben az életkorban az egészséges személyiségfejlődésükhöz szükségük van: rendhagyó helyzeteket, szokatlan, izgalmas, ismeretlen kihívásokat. Lehetőséget teremt arra, hogy a számukra szükséges ingerkeresés biztonságos és szervezett körülmények között valósuljon meg.

A sikeres élménypedagógia lehetőséget teremt a bűnözés megjelenésének meggátolására. Segítséget nyújt a közösségek összecsiszolásában, segíti a csapatépítést.

Domonkos-Lajcsák Mónika

TÜKÖR MÓDSZER

A fiatakorúakat megcélzó bűn-megelőzési programoknál egyszerű, bár nem célszerű kihagyni az állatkínzás témakörét.

Már az is elegendő érv lenne a fenti állítás mellett, hogy hazánkban törvény bünteti a gerincesek kínzását. Ha viszont mélyebbre ásunk, akkor láthatjuk, hogy sokkal több hozadéka lehet az állatkínzás elleni harcnak, mint hogy megtaníttuk a gyerekeknek:

„Nem szabad bántani a kutyákat”. Hisz megtapasztalni egy érző lény-nyel való törődést... egy életre nyomot hagy, örömet, elégedettséget és nem utolsósorban felelősséget visz az életünkbe. És vajon egy elégedett embernek szüksége van a drogokra, vagy agresszióval reagál a problémákra?

Ahhoz pedig, hogy a házi kedvenc valóban mosolyt csempésszen a mindennapokba, nagy segítséget nyújt a Népszigeti Kutyaiskola által kidolgozott tükör módszer, mely új szemléletmódot honosított meg a kutyanevelésben.

A módszer lényege nem más, mint hogy a kutyák tükröt mutatnak a gazdák viselkedéséről, a szakemberek pedig ezeket a visszajelzéseket segítenek felismerni és megfelelő megoldást találni rájuk.

A program három részből tevődik össze, mely lépésről lépésre próbálja átláthatóvá tenni az ember és a kutya kapcsolatát.

Az első részben ösztönkezelési technikák elsajátításával jobban megismerhetjük a kutya lényét, ösztönvilágát és megtanulhatunk az állat sajátos nyelvén kommunikálni. Ezen specifikus ismeretek könnyebbé teszik az együttélést és közelebb visznek ahhoz, hogy azzá

a vezető váljunk, akit keres bennünk az eb, akinek anno az ősei átadták az irányítást.

Második lépésként egy klikker segítségével taníthatjuk meg a kutyákat akár az alapvető, akár a bonyolultabb feladatok ellátására. A klikkerképzés amellet, hogy hatékony és könnyen elsajátítható, abszolút erőszakmentes is.

Végezetül pedig arról kaphatunk bővebb tájékoztatást, miként őrizhetjük kedvencünk egészségét, milyen gyakran szükséges etetni, mennyi mozgásra van szüksége, milyen egyéb igényei vannak a választott fajtának.

A módszer összetett, szépen kidolgozott és logikusan építi fel a tanulási folyamatot, ami több éves kutatómunka eredménye. Mostanra már egyre több helyre eljut a hírük, valamint számos felkérést kapnak bemutatók tartására. És ami komplex tanfolyamból kiragadható egy találkozás, egy bemutató alkalmával:

„Erőszak nélkül is lehet érvényesíteni akarataunkat.”

„Az állatoknak is vannak érzései.”

Egy rövid történettel zárom soraimat.

Pályám kezdetén értetlenül álltam azelőtt, hogy egy fiatal lány, akiről szülei már réges régen lemondtak és elfeledtek, gyermekotthonban élt, utógondozói ellátásra vajmi kevés esélye volt, mindenáron gyermeket akart szülni. Természetesen megvoltak a tanult és a vélt elméleteim arra, mi motiválja ezeket a fiatalokat a mielőbbi gyermekvállalásra. Mégis egy bensőséges beszélgetés adta meg talán a valós választ. Arra a vágyott ez a lány, hogy valaki csak őt szeresse, valaki csak az övé lehessen.

Lehet, hogy túlzott optimizmus húzódik meg amögött, ha azt gondolom, hogy kezdetekben ezt az űrt az állami gondoskodásban élő gyermekek életében betöltheti egy kutya. De én szeretek optimista lenni.

Szabó Katalin

„... egyszer s mindenkorra felelős lettél azért, amit megszeliidítettél.”

Antoine de Saint-Exupéry

„Az élet olyan mint egy tükör.”

Mosolyogj rá és visszamosolyog rád.

Peace Pilgrim

KONFLIKTUSKEZELÉS

A bűnmegelőzési táborban tartott konfliktuskezelési tréning számos tanulsággal járt. Izgatottan indultam el a képzésre: tudtam, hogy gyermekotthonban élő gyerekekkel találkozom, akiknek konfliktusairól számos információm volt, de mégis más szembesülni ezekkel.

Más látni azt, amikor konfliktusaik között valós társadalmi feszültségek köszönnek vissza. A gyermekotthonos gyermeket mindenki nevelni akarja: az intézmény, az utcán lévő felnőtt, az iskola pedagógusa, az osztálytárs szülője – pedig ő pont nem ezt akarja. Miért nem hagytok inkább békén? – kérdezi a szerepjátékban az a 13 éves lány, aki társaival közösen az egyik őket foglalkoztató konfliktust játszotta el.

Az egy napos képzés célja az volt, hogy a konfliktusok okairól, gyökereiről, jelentőségükről beszéljünk, áttekintsük, hogy milyen tipikus konfliktusokba keverednek, kipróbáljuk, hogy milyen konfliktusmegoldási stratégiáink vannak. A képzés tervezése során szem előtt tartottam, hogy a fiatalok személyes tapasztalataira, érdeklődésére és aktivitására kell építenem.

Igen meleg nyári napnak néztünk elébe: a fiatalok vízzel felszerelkezve érkeztek. A ráhangolódo kört

követően játékosan ismerkedtünk meg egymással, majd ezt követően kiscsoportban dolgoztak. Az volt a feladatuk, hogy mutassanak be egy tipikus konfliktust, mely gyakran előfordul életükben. A szerepjáték során kiválóan rámutattak a nehéz helyzeteikre:

- amikor nem tudják betartani a gyermekotthoni szabályokat,
- valaki barátnőjével kikezdenek, összeverekednek az osztálytársak,
- mert beszóltak nekik,
- elküldik a pedagógusokat melegebb éghajlatra, mert nem tetszik nekik,
- hogy beszélnek velük,
- rájuk szólnak, mert a padra feltették a lábukat.

Konfliktusaik hátterében rendszert az eltérő értékrend áll, illetve a hierarchikus viszonyt is igen nehezen élik át. A képzés során kiemelten ügyeltünk arra, hogy megbeszéljük, hogy mi az oka ezeknek a konfliktusoknak, hogyan lehet megoldani ezeket úgy, hogy senki se sérüljön meg ebben. Megnéztük a különböző konfliktusmegoldási stratégiákat: amit különösen jónak tartottam, hogy elmozdultunk az agressziótól, a hatalomfitogtatástól és a probléma-

megoldó stratégia lényeges elemeit igyekeztünk összefoglalni.

Ugyanakkor fontosnak tartottam, hogy kitérjünk arra, hogy a velük kapcsolatos előítéletekről beszéljünk: a fiatalok elbeszélése alapján többszöri alkalommal azért keveredtek konfliktusba, mert ők gyermekotthonosok.

Mit adott nekem ez a nap? Megismerhettem érdeklődő, együttműködő, lelkes fiatalokkal, akik tudtak és akartak együttműködni. Láttam az őket kísérő kollégák lelkesedését, támogatását. Jókedvűen mentem el a táborból: mert mégiscsak van remény, a gyermekotthonban élő fiatalok ugyanúgy jobbak akarják tenni életüket, ugyanúgy nem szeretnek destruktív konfliktusokkal teli életet, csak éppen még nem tudják minden esetben, hogyan is kell tenni ezt. Talán adott nekik némi ötletet ez a nap.

Dr. Hegedűs Judit

„A béke nem a konfliktus hiánya, hanem a konfliktus kezelésének képessége.”

Dan Millan

**Nevelőotthonok
Nemzetközi Szövetsége
Magyarországi Egyesülete**

1021 Budapest,
Húvösvölgyi út 165.

Minden gyerek számít!

Adószámunk: 19011709-1-41

Támogatás, tagdíj befizethető az alábbi
számlaszámunkra:

[OTP Bank Nyrt.](#) 11711034-20331616

1948-ban az UNESCO támogatásával alapították a FICE-t, a családon kívüli nevelés – különösen a nevelőotthoni nevelés – minden progresszív törekvését felkaroló és népszerűsítő nemzetközi szakmai szervezetét.

A FICE Magyarországi Egyesülete 1989. május 13-án alakult meg.

Egyesületünk nem kis célt tűzött maga elé: a gyermekotthonokban egy családiasabb környezetben megvalósuló, hatékonyabb nevelés elősegítését, az innen kikerülő fiatalok sikeresebb társadalmi beilleszkedése érdekében.

Hitvallásunk, hogy közvetlenül is meg kell szólítanunk a gyermekvédelmi szakellátásban élő gyermekeket is és programokat, megszólalási lehetőséget kell biztosítanunk számukra is. Ezeknek a programoknak köszönhető, hogy nagyon sok gyermek ismeri a FICE-t.

A TÁBOR FŐ TÁMOGATÓI

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

